

Opstaan

8 ervaringsverhalen van
seksueel misbruik in een pastorale relatie

geschreven door:

Anne, Flory, Loes, Marian, Lisette,
Zusanne, Charlotte en Johanna

redactie: Winifred Razenberg, april 2020
voor SMPR | website www.smpr.nl

Verder

Hoe lang
zit ik hier
te staren
aan de oever
van deze rivier?

Met dichtgeknepen ogen
vraag ik me af
welke koers
ik moet varen
en hoe.

Ik zie
geen lichten
op het water.

De klotsende golfjes
tegen de basaltkeien
troosten,
lijken te zeggen:

‘Maak je niet druk.
Je bent niet alleen
en je hoeft het allemaal
niet alleen te doen.’

Ik adem diep in,
hoor het suizen
van een zachte stilte ...
voel nieuwe kracht
door mij stromen

en sta op.

Anne

Ik ben geen ezel. Ik ben een parel in Gods hand.

Het ging niet goed met me. Ik had erg veel last van akelige ervaringen uit mijn kindertijd. Ik was erg moe en depressief, terwijl ik blij zou moeten zijn: na een miskraam kregen we kort daarna een zoontje en alles leek goed.

Ik zocht steun bij mijn dominee. Hij had mijn man en mij fantastisch opgevangen na die miskraam en hij preekte ons altijd de tranen uit de ogen. Hij was een en al aandacht voor me. Als ik iets zei, deed hij net alsof opeens het licht aanging. Hij gaf mij het gevoel bijzonder te zijn en dat was wel een welkom gevoel, omdat ik me in het dagelijkse leven een mislukte dweil voelde.

Pas later, na veel lezen, ontdekte ik dat er sprake was van 'overdracht'. Dat je je gemis en hunkering naar positieve bevestiging overbrengt aan je hulpverlener. Het is een normaal psychologisch verschijnsel en gaat gepaard met verliefdheidsgevoelens. Dat is ook de reden waarom hulpverleners niet horen te vrijen met klanten, volgens de wet. De klant legt haar ziel en pijn bloot en de hulpverlener hoort te helpen, in plaats van daar voor zichzelf voordeel uit te halen door nog het een en ander te gaan blootleggen.

Ik werd afhankelijk van de aandacht van de dominee en hij moedigde me aan om de grenzen van wat toelaatbaar was eens fijn met hem te gaan verkennen. Hij stuurde aan op seksueel contact, onder het mom van 'hulpverlening'. Daardoor kwam ik in een nog grotere verwarring en psychische nood terecht.

Later bleek dat hij die tactiek bij tientallen vrouwen had toegepast. Tijdens het avondmaal zaten er zeker drie vrouwen bij me in de buurt met wie hij ook stiekem aan het rotzooien was. Ze waren goed te herkennen, want het waren de vrouwen die het vaakst zaten te huilen tijdens de diensten en een ontredderde indruk maakten. In Taizé rommelde hij in zijn tent met vrouwelijke gemeenteleden. Die daarna tijdens de diensten, soms met twee tegelijk, tegen zijn schouders zaten uit te huilen. Jaloezie onderling moedigde hij aan. Het streelde zijn ego. Dat hij bezig was verwarring te stichten en mensen kapot te maken, gezinnen en huwelijken inbegrepen, interesseerde hem niet. Hij was de toffe dominee en daar ging het om.

Ik zocht naar rust, evenwicht en heel worden. Om die reden verbleef ik vier dagen in het gastenverblijf van een klooster.

Aan het eind van de eerste dag stelde ik een passerende monnik een vraag over wanneer wel of niet buigen tijdens de missen. Ik was van huis uit gereformeerd, dus ik voelde me onzeker wat de rituelen betrof.

De pater zei dat zijn aandacht tijdens de missen al naar mij toe getrokken was en stelde zich voor. Hij vertelde niet zonder trots dat hij de broer was van een bekende Nederlander en daarmee had hij meteen mijn vertrouwen, want het geschreven werk van zijn broer was bij ons thuis goed bekend, al toen ik nog klein was.

De pater was heel gezellig, maakte grapjes en had een vriendelijke, vaderlijke aandacht voor me. Heel plezierig, omdat mijn eigen vader in een overwerkte toestand mij en mijn broertjes en zusjes nogal eens kon trappen en slaan.

Juist door die zogenaamd liefdevolle aandacht kwamen alle spanningen eruit. Ik begon te brullen van het huilen en kon niet meer stoppen. De pater loodste me onmiddellijk een

spreekkamertje in, haalde een pot thee met biscuitjes, ach, zo gezellig, en vroeg wat er aan de hand was.

Ik begon te vertellen over mijn dominee. Dat ik niet wist wat ik met de grensoverschrijdingen aan moest en dat ik bang was mijn man pijn te doen en uiteindelijk hem en iedereen te verliezen. Want ik kon het mijn man niet uitleggen. Ik kon het niet eens aan mezelf uitleggen. En ik leed daar erg onder.

Volgens de pater was er niets aan de hand. De dominee werd namelijk alleen nog intiem via de telefoon en via 'een draadje' werd toch niemand pijn gedaan? De dominee bracht mij heel dichtbij God en daar ging het om. Seksuele gevoelens waren zo bezien helemaal niet slecht en die waren er juist om van te genieten, aldus de pater.

Ik was verdrietig, doodmoe en zeer geëmotioneerd toen ik dat allemaal hoorde. Volgens de pater was het niet slecht en dat gaf opluchting. Ik omhelsde hem spontaan. Hij reageerde daarop met strelen en kussen. Ik reageerde lichamelijk heel sterk op zijn aanrakingen. Hij stelde voor om die avond naar mijn kamer te komen. Daar nodigde hij me actief en vriendelijk uit om seksueel contact met hem te hebben.

Hij stelde me op mijn gemak door te stellen dat wat we deden een 'doorgeefluikje' van Gods liefde was en een knipoog van Hem naar ons. Ik was een pareltje in Zijn oceaan van liefde. Voor mijn man was het niet slecht, want liefde werd alleen maar vermeerderd op deze manier, aldus de pater. Vanuit zijn priesterschap zag ik hem als een man van God. Daar kwam bij dat hij het uiterlijk had van een aartsvader. Dus ik geloofde hem.

Het seksuele contact werd onderdeel van een uitgebreide pastorale relatie die ondermeer bestond uit het bespreken van traumatische gebeurtenissen uit mijn kinderjaren, bijbelstudie (uitleg van het Hooglied op zijn initiatief), evaluatie van de kerkdiensten en het samen zingen en uitspreken van gebeden.

Eenmaal thuis werd het contact voortgezet met stapels liefdesbrieven en vele telefoongesprekken vanuit het klooster. Maar al snel begonnen de verwarring en de psychische pijn terug te komen.

Sinds het klooster had ik er een enorm probleem bij gekregen, want ik dacht dag en nacht aan de pater, naast die dominee. Weer kon ik het aan niemand uitleggen, want de pater was net als de dominee: hij vond het wel best zo. Zolang ik verder naar buiten toe mijn mond maar hield, lieten ze me gewoon kletsen. Zolang ze maar kregen wat ze wilden.

Ondertussen werd bij mij vastgesteld dat ik rondliep met een kapotte schildklier. Symptomen: onder andere depressiviteit en extreme vermoeidheid.

Ik kreeg medicijnen en werd sterker. Mijn hersens begonnen ook beter te werken. Weer later bleek onze oudste zoon een vorm van autisme te hebben. Zo'n slechte moeder was ik dus ook niet. Er was iets anders aan de hand.

Omdat ik steeds zelfbewuster werd, begon ik te onderzoeken waarom er zo veel in deze contacten niet klopte. Ik las het boek *Een pastor moet je toch kunnen vertrouwen!* van Gideon van Dam en Marjo Eitjes, en toen viel het muntje.

In het boek stond een telefoonnummer voor hulp. Ik belde. Met hulp van SMPR stopte ik het misbruik.

Toen ik de dominee confronteerde, maakte hij er verder niet veel van. Vrijen was voor hem hetzelfde als met iemand een kop koffie drinken. ‘Nou goed, dan doen we het toch niet?’

Ik kwam erachter dat hij in twee vorige gemeenten een groot aantal slachtoffers had gemaakt. Via SMPR kwam er een getuigenis van een andere vrouw binnen en er kwamen meer verontrustende brieven, maar de Commissie voor het Opzicht deed er niet veel mee. Na mijn aanklacht werd hij een paar maanden geschorst in vakantietijd, met een oproep in het kerkblad vanuit de kerkenraad om dominee en zijn gezin fijn eens een kaartje te sturen.

Prompt deed ik aangifte bij de politie. De zaak werd duidelijk niet serieus genomen binnen de kerk zelf. Hij is uiteindelijk veroordeeld door de meervoudige strafkamer in Amsterdam. Twee maanden voorwaardelijk met een proeftijd van twee jaar.

Daarna bleek dat hij tegen de kerkenraad had gelogen. Of ik de enige was, had men gevraagd. ‘Ja hoor’, had hij geantwoord. Maar door mijn zaak werden er meer vrouwen wakker en waren er nog vier vrouwen bereid om te vertellen over hun misbruikervaringen door de dominee. Er volgden nog drie aanklachten en de kerk moest nu wel actie ondernemen, want dat hij in de gemeente jarenlang een harem voor zichzelf aan het opzetten was en dat hij loog en bedroog, begon nu toch wel door te dringen. Hij werd uit het ambt gezet.

De schade die hij mij, mijn huwelijk en gezin heeft toegebracht, is immens groot. Zeven jaar derving van levensvreugde. De kinderen hebben in hun eerste jaren te maken gehad met een zwaar gestresste moeder en ons huwelijk liep gevaar omdat mijn man zijn vrouw steeds meer zag veranderen in een angstig kind dat onbegrijpelijke woedeaanvallen had. Ik kon mijn frustraties niet uiten door de geheimhouding en de enige bij wie ik het kwijt kon, was – juist – de dominee, en zo was de cirkel rond. Hij vond het wel best zo. Wat ik het meest nodig had, was mijn eigen gevoel te kunnen vertrouwen. Juist die basis, die in mijn kindertijd al onder de voet gelopen was, heeft de dominee nog dieper bont en blauw getrapt, omdat ik door wat hij deed en door wat hij mij liet doen, mezelf steeds meer ging aanvallen. Terwijl ik hulp, steun en bemoediging nodig had.

Ik maakte ook de pater duidelijk dat seks niet thuishoorde in het contact met hem en waarom niet. Hij nam me niet serieus en begon er flauwe grapjes over te maken. Het mooie beeld van hem vertoonde bij mij al scheuren omdat hij schaamteloos gesproken had over problemen van andere hulpzoeksters in het klooster, toen ik daar was. Ik ben zelf opgeleid binnen de kerk als pastoraal medewerkster en weet dus hoe belangrijk de zwijgplicht is. Hij had er maling aan. Waar was die priesterlijke betrouwbaarheid die ik in hem dacht te zien? En mijn huwelijk en gezin lieten hem ook volkomen koud. Geen interesse. Tijdens mijn bezoeken keek hij voortdurend of hij toch mogelijkheden zag voor ongeoorloofd contact. Ik werd het zo zat dat ik het contact volledig verbrak.

Ik diende een aanklacht in via ‘Hulp & Recht’ (*de toenmalige naam van het huidige Meldpunt grensoverschrijdend gedrag van de rooms-katholieke kerk*) en de pater werd veroordeeld. Vlak na zijn dood. De stukken waren compleet toen hij overleed en de kerk vond dat ik recht had op een duidelijk antwoord.

De professor die de zaak behandelde was een goed en eerlijk mens. Was ik die maar in het klooster tegengekomen! Dan had ik al veel eerder hulp gehad in plaats van nog een misbruikzaak op mijn nek in de jaren daarna.

Ik heb in totaal zeven jaren geprocedeerd (dominee + priester).

De dominee is uit het ambt gezet en strafrechtelijk veroordeeld.

Ook heb ik geld gekregen via 'Hulp & Recht' voor eventuele therapiekosten. Dat kon ik wel gebruiken, ja. Ik heb zeker tien jaar professionele begeleiding nodig gehad om mezelf weer terug te vinden.

Aan de vertrouwenspersonen van SMPR en van VPSG te Haarlem heb ik ook heel veel gehad.

Ik ben nog steeds wantrouwig als dominees erg aardig doen, maar ik heb gelukkig ook dominees leren kennen die goed en door en door betrouwbaar zijn. Maar alleen met ze zijn in een ruimte zal ik automatisch vermijden. Dat is wat ik eraan over heb gehouden. En grote woede ten opzichte van dit soort plegers.

Het klooster heeft achteraf een excuusbrief aan mij geschreven via de abt en er zijn maatregelen genomen om het in- en uit lopen van monniken in de gastenverblijven te beperken. Ik had namelijk zeer veel signalen opgevangen dat ik lang niet de enige was met dit soort ervaringen binnen het klooster. En zeker wat de betreffende pater betreft. Hij deed het zowel openlijk als stiekem, vrouwelijke gasten inpalmen en, ook ongevraagd, bezoeken.

In de tijd dat het misbruik speelde, was ik ernstig ziek door een niet onderkende schildklierziekte. Ook werd in die tijd de diagnose PDD-NOS gesteld bij ons oudste zoontje, die soms ernstige gedragsproblemen had. En ik had veel verdriet om het gewelddadige gedrag van mijn vader in mijn jeugd. En verdriet omdat ik telkens instortte, zodat ik mijn werk als onderwijzeres niet meer kon oppakken. En omdat mijn moeder net was overleden.

Al met al had ik dus wel wat steun kunnen gebruiken. In plaats daarvan ben ik gepakt. Dubbel gepakt.

Ik ben geen ezel. Ik ben een parel in Gods hand. En geloof me, deze parel wordt nooit meer voor de zwijnen gegooid.

Ze zijn trouwens toch allebei dood. Goed dat er een God is.

Flory

Pieter was dominee, maar Pieter was ook erg lichamelijk, hield makkelijk je hand vast, gaf je een knuffel. Toen hij me kuste, dacht ik: ach joh, je maakt er meer van dat het was, maak je er niet druk om.

Dat had ik beter wel kunnen doen ...

Op een avond, na een vergadering in de kerk, toen iedereen weg was en ik de laatste dingen opruimde, kwam hij naar me toe en begon hij me aan te halen.

Ik duwde hem weg.

Hij hield me vast en vroeg wat er was en zei vervolgens dat het niet slecht was, ook al was ik getrouwd en hij ook. Dat ik er maar over moest nadenken en we het er later nog wel over zouden hebben.

Dat deden we ook. Keer op keer.

Onze gesprekken eindigden steevast met een knuffel ...

Toen kuste hij me.

Omdat knuffels al 'gewoon' waren geworden, dacht ik wat ik net beschreef: ach, je maakt er meer van dan er is.

Maar vanaf toen beëindigde hij al onze afspraken met kussen en niet veel later met meer en meer aanhalingen en gevlei.

Pieter praatte het allemaal goed. Liefde kon niet verkeerd zijn, dit van ons zou ook mijn huwelijk goed doen, enzovoorts. Het verbaast mij nu nog hoe subtiel hij mij manipuleerde in de richting die hij wilde.

Hij liet me zelfs denken dat mijn man me niet waardeerde. Hij deed dat wel. Voor hem was ik alles, zei hij. Hij wist wat ik nodig had.

Hij probeerde me over te halen tot seks. Het zou goed zijn voor mijn huwelijk en er was niets mis met liefde, want daar kon niets mis mee zijn. ‘Denk er maar over’, zei hij weer.

Nou, ik deed niets anders dan dat.

En uiteindelijk bezweek ik aan zijn verleidingen.

Pieter kuste en knuffelde ook anderen. ‘Stelt niks voor’, verzekerde hij mij, ‘ik ben alleen aardig voor ze.’

Maar als onze liefde zo groot was en zo goed was, waarom moest het dan geheim blijven? Waarom kon het niet anders?

Pieter zei dat niemand het zou begrijpen en dat het mensen hun geloof zou afnemen.

Dat wilde ik niet op mijn geweten hebben.

Zelfs als iemand ernaar zou vragen, mocht ik niet zeggen dat we iets hadden samen, waarschuwde hij mij. Hij zei ook dat het hem zijn baan zou kosten. Hij was een gerespecteerd man, hij moest andere mensen beschermen.

Later dacht ik: en wat kost het mij? Mijn huwelijk hielp het echt niet. Ik wilde wel meer van mijn leven, meer van mijn huwelijk en meer van mijn man – daar praatte ik ook over met Pieter – maar ik wilde niet dát.

Toen kwam Pieter met het verhaal dat hij een andere vrouw had ontmoet. Hij ratelde maar door. Ze was geweldig. Haar wilde hij. Hij wilde scheiden van zijn vrouw en verder met haar. Ze was jong, ze was mooi.

De grond zakte onder mijn voeten vandaan. Ik hoorde bijna niets meer van wat hij zei. Het leek of ik een vriend kwijtraakte. Een vriend die ik in dit ingewikkelde leven inmiddels zo enorm hard nodig had. Maar hij was wel degene die dat leven zo ingewikkeld gemaakt had ...

Hij wilde me zoenen. Ik duwde hem van me af.

Kwaad verdween hij.

Ik zocht een therapeut. Ik kon het niet meer alleen. Ik vertelde hem over mijn verhouding met Pieter. ‘Dat is geen verhouding’, zei hij. ‘Dat is misbruik.’

Dat was het begin.

Ik zocht en las alles wat ik kon vinden en het hele plaatje ontvouwde zich langzaam aan voor mijn ogen. Alles wat Pieter had gezegd, was onzin. Hij manipuleerde mij gewoon in de richting die hij wilde.

Ik liet me niet meer lastig vallen. Het woord misbruik was het begin van de waarheid en het begin van het einde.

Loes

De voorganger in mijn kerk, Giovanni, leek een eerlijke, vriendelijke en behulpzame man. Hij hielp me met het verwerken van een aantal heftige gebeurtenissen in mijn leven. We belden vaak en spraken elkaar regelmatig. Ik vertelde hem dingen uit mijn jeugd, hij vertelde mij dingen over zijn werk. Het leek allemaal zo goed, zo vertrouwd. Helaas had ik niet door wat er werkelijk gebeurde.

Ik was altijd bang dat iemand mij iets zou aandoen. Giovanni vond dat ik grenzen moest leren aangeven. De oefeningen waren simpel. Hij zou me vasthouden en dan moest ik zeggen dat ik dat niet wilde.

Langzaam ging hij mijn grenzen over, langzaam maar zeker en steeds meer, steeds iets verder. Zo langzaam, zo beheerst dat ik het niet zag. Ik zei hem wel wanneer het me te ver ging en hij luisterde daar ook naar ... Tenminste, zo leek het. In werkelijkheid deed hij alleen maar alsof hij op mijn woorden reageerde. Daarna ging hij gewoon weer vrolijk door.

Hij misbruikte de Bijbel en zijn functie in de kerk om mij ervan te overtuigen dat het goed was wat er gebeurde.

Wanneer ik zei dat het niét goed was, gaf hij mij de schuld: ik was een mooie vrouw, ik had er zelf om gevraagd.

Het misbruik ging door, weken, maanden. Iedere week kwam ik bij hem voor 'gesprekken'. Telkens hoopte ik terug te kunnen naar de relatie die we hadden toen we elkaar net leerden kennen. Dat we gesprekken hadden over de dingen die ik moeilijk vond. Dat ik mijn verhaal kwijt kon. Ik verlangde daar zo naar dat ik naar hem toe bleef gaan. Dat was precies wat Giovanni wilde. De relatie herstelde niet en zou dat ook nooit doen. Dat was de namelijk niet de bedoeling. Niet van Giovanni.

De relatie werd nog slechter. Ongeduldiger, grover. Waar ik 'nee' zei, zei Giovanni 'ja'. Hij verkrachtte me en deed alsof ik er zelf om gevraagd had.

Toen ik van een vriendin hoorde dat zij ook door hem was misbruikt, moest er voor eens en altijd een eind aan komen. Terwijl Giovanni in de kerk was, ging ik naar zijn vrouw en vertelde haar het hele verhaal.

Iedere minuut van de dag denk ik aan wat er is gebeurd. Giovanni is ontslagen als voorganger. De kerk heeft me goed opgevangen, doet alles wat in haar macht ligt om mij te helpen, maar toch gaat het, een jaar na het hele gebeuren, niet veel beter.

Nooit heeft Giovanni spijt betuigd voor wat hij mij heeft aangedaan. Maar ik heb me lang schuldig gevoeld, maar nu weet ik wel beter. Niet ik was fout, maar hij.

Van slachtoffer naar overwinnaar

De rechtszaak

Later heb ik aangifte gedaan. Daarover vertel ik hieronder.

* * *

Tussen de dag dat ik aangifte deed bij de politie en deze dag in de rechtszaal lagen precies 20 maanden.

Aangifte doen was pijnlijk, maar bevrijdend tegelijk: ik vertelde mijn verhaal aan mensen die er ook echt iets mee zouden doen. Dat maakte me sterk.

De politie stelde een onderzoek in en drie maanden later werd Giovanni opgepakt en voor verhoor vastgehouden. Later die week mocht ik reageren op zijn verklaringen.

Na het politieonderzoek brak een periode van wachten aan. Weken en maanden waarin ik niets hoorde, gingen voorbij. Frustrerend soms, maar de tijd zorgde er zo ook steeds voor dat ik klaar was voor elke volgende stap.

Na een jaar hoorde ik dat Giovanni zich voor de rechter zou moeten verantwoorden. Dat was goed nieuws, ik was er blij mee: ze namen me serieus!

Maar het ging niet meteen zoals ik hoopte. De advocaat van Giovanni riep mij op als getuige. In dat getuigenverhoor moest ik, onder ede, bij de rechtbank, alles nog een keer vertellen. Dat was moeilijk, maar ik zette door. En het wierp zijn vruchten af. De rechter besloot dat niet de politierechter maar de meervoudige kamer over de zaak moest beslissen.

De rechtszaak was spannend, omdat ik Giovanni voor het eerst sinds drie jaar weer zag. Dat was niet makkelijk. Maar de rechter was fantastisch, hij kende het hele dossier zo ongeveer uit zijn hoofd. De officier van justitie was geweldig, ze hield een sterk betoog en kwam met een stevige eis. De reclassering had een prima rapport geschreven. Ikzelf mocht vertellen wat het misbruik voor gevolgen had gehad, en dat heb ik gedaan!

Het hele proces van aangifte doen tot en met het moment van de rechtszaak was een soort achtbaanrit. Het was spannend, het duurde lang en ik rolde van de ene emotie in de andere. Steeds weer was ik ervan overtuigd dat ik zou opgeven, dat ik zou instorten en dat alles voor niets zou zijn geweest. Maar steeds weer bleek ik sterker dan ik dacht, en ik heb de hele weg bewandeld. En deze dag in de rechtszaal was absoluut alle moeite waard! Ik was misschien een slachtoffer, maar vandaag ben ik overwinnaar!

* * *

Zes maanden voorwaardelijke celstraf en 240 uur taakstraf. Dat is de uitspraak die de rechter heeft gedaan in de zaak tegen mijn voorganger.

Aan de ene kant ben ik boos dat hij er zo ‘gemakkelijk’ van af komt. Een taakstraf is zo’n grote straf nog niet. Wat zou ik graag hebben dat ikzelf eraf was gekomen met 240 uur pannen wassen of vuil prikken!

Aan de andere kant houdt het veel meer in dan ‘alleen maar’ die taakstraf. Giovanni heeft nu een strafblad en staat te boek als zedendelinquent. Hij kan een baan als voorganger of in de hulpverlening wel vergeten. De kerk heeft hem al meteen de deur gewezen toen ik er verteld had wat hij met mij gedaan had, maar nu is hij ook zijn baan in de jeugdhulpverlening kwijt. Zijn vrouw, zijn ouders en zijn familie weten dat hij een heel grote fout heeft gemaakt. Alle leden van de kerk weten dat hij misbruik heeft gepleegd en allemaal kijken ze hem daar op aan.

Verder houdt het in dat de rechter het met mij eens is dat ik misbruikt ben. En dat de discussie daarover nu dus gesloten kan worden. Want discussie was er nog steeds, in de kerk, bij

familie, zelfs thuis. Maar ik heb gelijk gekregen. Ik heb gewonnen. En dat betekent niet alleen dat voor anderen die discussie gesloten kan worden, dat betekent ook dat ik voor mezelf nu voor altijd weet dat het mijn schuld niet was. Dat ik er niets aan kon doen en dat hij beter voor mij had moeten zorgen.

Vandaag, meteen nadat bekend is dat er geen hoger beroep wordt ingesteld en de uitspraak definitief is, stromen de reacties binnen. Je kunt je afvragen hoe dat kan, zo snel, maar het gebeurt. Mensen feliciteren me met de winst en ze zeggen dat ik heb voorkomen dat er meer slachtoffers zijn gevallen. Ze zeggen dat ze maar weinig jonge mensen kennen die zo dapper zijn.

Wat een compliment ...

Een eerder slachtoffer mailt dat ze zich gesterkt voelt door de uitspraak en dat ze nu weer over straat durft.

Dat is nogal wat, dat ik dat voor elkaar heb gekregen.

En zo heeft het nogal wat gevolgen waarmee ik blij kan zijn.

En blij ben ik ook. Natuurlijk had ik hem graag de cel in zien gaan. Maar in Nederland worden voor zedenzaken lage straffen gegeven en 240 uur taakstraf is het maximum dat als taakstraf mag worden opgelegd. Dus zo slecht is het niet ...

De officier van justitie gaat niet in hoger beroep. Maar Giovanni gaat ook niet in hoger beroep. Misschien omdat hij denkt dat de straf niet lager zal worden, misschien omdat hij denkt dat hij dan eerder meer straf zal krijgen dan minder. Hij is er in ieder geval niet van overtuigd dat ze hem zullen vrijspreken. Die les heeft hij dan toch maar mooi geleerd.

Weer gewonnen! Voorbij!

De civiele procedure

Na de strafzaak moest ik opnieuw een moeilijke keuze maken. Liet ik het hierbij of ging ik verder met een civiele procedure?

Ik koos voor een civiele procedure. Ik had kosten gemaakt, waarvoor Giovanni aansprakelijk was, en ik wilde die vergoed zien. We begonnen opnieuw een proces. Mijn advocaat schreef een duidelijke brief.

Giovanni reageerde er belachelijk op. Hij wilde een klein bedrag betalen en hij had een hoop eisen, waaronder dat ik vooral mijn mond moest houden zodra hij betaald had. Ik ging er niet op in. Het ging me niet eens om het geld, maar eisen? Als er iemand eisen zou stellen, zou ik dat zijn, niet hij. Ik liet me niet dwingen. Bang voor hem was ik allang niet meer. Ik wees zijn aanbod af.

De rechter riep mij op te verschijnen – en Giovanni ook. In een zogenaamde comparitie van partijen luistert de rechter naar beide kanten van het verhaal en probeert partijen er dan samen uit te laten komen.

Ik zag een nieuwe confrontatie met Giovanni niet zo zitten en schreef een brief aan de rechtbank. Ik schreef erin wat ik vond van Giovanni's gedrag gedurende de strafrechtelijke procedure en de rechtszaak en tijdens deze civiele procedure. Hij bleef maar ontkennen, terwijl er wel een veroordeling lag, en excuses bijvoorbeeld had ik nog nooit gehoord ...

Maar ik ging wel. Vandaag troffen we elkaar, met onze advocaten, bij de rechter.

De rechter vroeg eerst aan mij hoe het met me ging, en of ik dacht dat ik het aan zou kunnen, vanmiddag. Ik vertelde haar eerlijk dat het best goed met me ging, maar dat ik het wel moeilijk vond bij de zitting te zijn.

Daarop vertelde ze Giovanni dat ze het dossier gelezen had en dat ze het een zeer ernstige zaak vond. Ze liet hem weten dat ze uitging van de strafrechtelijke veroordeling en dat ze niet met hem in discussie wenste te gaan over wat er al dan niet gebeurd zou zijn. Hij mocht zich alleen civielrechtelijk verdedigen.

Daarna vroeg ze hem waarom hij wel excuses aan zijn vrouw had gemaakt, maar niet aan mij. Hij antwoordde dat hij daar geen gelegenheid voor was geweest. Daarop zei de rechter dat dit een perfecte gelegenheid was en gaf ze hem het woord.

Nu kan ik me natuurlijk afvragen hoeveel de excuses die hij daarna maakte waard zijn, maar ik heb tegen mezelf gezegd dat ik dat niet ga doen. Uit zijn mond horen dat het hem speet dat hij me pijn heeft gedaan en me heeft beschadigd, was gewoon heel erg goed om te horen. Mijn vriendin zei tegen me: 'Hij is echt de enige die die woorden kan zeggen zodat ze een beetje zin hebben.' En dat is precies het punt. Ik wilde ze niet horen van 'de kerk' of van mensen in die kerk. Ik wilde ze horen van *hem*. En dat is gebeurd.

Na een lang gesprek met de rechter, waarin Giovanni en ik op elkaars verhalen mochten reageren, gaf hij het vechten op. Hij werkte mee, hij sprak me niet meer tegen en waar het om schadevergoeding ging, was hij redelijk. Hij stelde voor om te proberen er samen, zonder de rechter, uit te komen in een schikking.

De zitting werd geschorst, en in de hal kwamen we tot een overeenkomst. De rechter zette die vervolgens op papier en wij ondertekenden hem.

De schikking is evenveel waard als een vonnis en er kan niet tegen in hoger beroep worden gegaan. De rechtszaak is hiermee definitief voorbij.

Ik voel me goed. Ik heb tegen Giovanni kunnen zeggen wat ik al zo lang wilde zeggen: dat hij me zo gekwetst heeft, dat hij me niet seksueel had mogen misbruiken, dat hij mijn leven heeft verwoest en dat ik zo lang op excuses heb gewacht. Dat ik – zeker van een voorganger – had verwacht dat hij had willen nadenken over de fouten die hij had gemaakt en dat hij geprobeerd zou hebben de schade te beperken en waar mogelijk te herstellen. Maar dat hij de schade alleen maar vergrootte door zijn houding toen ik mijn verhaal openbaarde. Dat hij mij met zijn dreigementen overal de schuld van gaf. Dat hij met zijn gedrag tijdens de strafrechtelijke procedure mij opnieuw vernederde.

Maar nu is het goed, het is voorbij.

Het was niet eerlijk dat Giovanni me misbruikte, het was niet eerlijk dat ik de kerk en mijn vrienden kwijtraakte, en het was niet eerlijk dat ik het vertrouwen kwijtraakte: het vertrouwen in de mensen om me heen, en vooral: het vertrouwen in mezelf. Het was gewoon niet eerlijk.

Maar het is rechtvaardig dat hij zijn baan als voorganger verloor, dat hij zijn baan in de hulpverlening kwijtraakte, dat hij een taakstraf kreeg en een strafblad heeft en dat hij ook nog een schadevergoeding moet betalen.

Het verandert niets aan wat hij heeft gedaan. Maar het verandert zo veel aan het respect dat ik weer heb voor mezelf.

Na de zitting kwamen Giovanni en ik elkaar bij de uitgang tegen. Een moment keken we elkaar recht in de ogen. Ik voelde me enorm sterk. Hij boog zijn hoofd en keek naar de grond. Ik rechte mijn rug en liep met opgeheven hoofd mijn nieuwe toekomst tegemoet.

Marian

Ik heb een klacht ingediend bij het Regionaal College voor het Opzicht (RCO) van onze kerk. Over onze vorige dominee, die zijn ambt gebruikte als opstapje om mij en andere vrouwen te verleiden, te manipuleren en emotioneel te chanteren. Net zo lang totdat wij voor hem vielen.

Als dat eenmaal zo was, begon hij een 'relatie' met ons: een periode waarin hij vriendelijke aandacht afwisselde met liegen, intimideren, isoleren, afstoten en aantrekken, laten vallen en vernederen. Meestal in die volgorde en meestal herhaald. Ook nadat een vrouw aangaf geen contact meer te willen, kon alles gewoon weer van voren af aan beginnen omdat hij haar opnieuw probeerde te verleiden. Dergelijke 'relaties' onderhield de dominee met meerdere vrouwen tegelijk.

Ik ben andere slachtoffers op het spoor gekomen, één van hen getuigde in mijn zaak. Anderen vertelden mij in vertrouwen ook misbruikt te zijn, maar durfden of wilden hiervan niet getuigen.

Het RCO erkende mijn klacht niet, maar in beroep bij het Generaal College voor het Opzicht gebeurde dat alsnog.

Niemand wil graag over zichzelf zeggen dat ze slachtoffer is, waarvan dan ook. Ook ik niet. Het was fijner om mezelf wijs te maken dat het mijn eigen schuld was, dat ik dit toch zelf gewild had, dat wie zijn billen brandt op de blaren moet zitten en zo verder, en zo verder. Op enig moment kon ik niet anders dan het toch schoorvoetend toegeven. De shit die toen vrijkwam, de verlatenheid en crises: het was niet niks. Het indienen van de klacht was een manier om mijzelf en de kerk recht te doen. Ook voor de andere vrouwen leek en lijkt het me goed.

Door Sigrid Zomer en door haar [boeken](#) (en eerder haar website) leerde ik dat het normaal is wat ik voelde en doormaakte. Ook ds. [Alexander Veerman](#) stond mij bij. Hij leerde me het gebeurde te herkennen als misbruik en leerde me omgaan met mijn grote schaamte. Ik vond in hen beiden goede helpers, omdat ze me aanspraken op de kracht die ik nog wél had. Nooit heb ik me ongelijkwaardig of afhankelijk gevoeld bij hen. Dat op zichzelf was al helend.

Via een gemeentelid met wie ik contact had over het gebeurde wist het moderamen van onze kerk er ook van. Al sprak ik hen er nooit over, toch was het goed om niet alleen te zijn met de waarheid. Later steunden predikanten mij. Het is fijn als predikanten de waarheid van een (voor het overige gewaardeerde) collega onder ogen zien en spreken. Ook dat één van de vrouwen wilde getuigen heeft me vreselijk goed gedaan.

Ik ben nu een aantal jaren verder en het gaat best goed met mij. Ik werk, ik studeer, ik maak pret en ik sterk ook fysiek aan. Ons gezin is nog bij elkaar. Mijn echtgenoot en ik genieten samen van onze prachtige, ongelooflijk lieve en sterke kinderen en van de trouw die we als klein gezin tonen aan elkaar. Ik ben een gezegend mens.

Naar de kerk gaan lukt nog niet. Ik hoor het orgelspel wel eens als ik langs de kerk loop, en dan weet ik dat de tijd nog niet rijp is: de muziek 'makes me weak en knocks me off my feet' (Stevie Wonder). Ik mis de kerk, ik mis de mensen, maar ik kan nog niet overeind blijven tijdens een dienst.

Hoe ging het verder?

Na enige tijd verzocht ik het moderamen om melding te doen van de pijn die de voormalig predikant veroorzaakt had aan mij en andere gelovigen. Het verzoek werd afgewezen. Het verhaal mocht zelfs niet bekend worden in de kerkenraad. Dat voelde voor mij als toedekken, afgewezen worden en het deed vreselijke pijn.

Ik schreef uiteindelijk een verzoek om opzegging van mijn lidmaatschap. Dergelijke brieven moeten behandeld worden in de kerkenraad. Mijn verzoek om op te zeggen werd afgewezen! Ik wist gewoon niet wat ik las. Volgens mij kon dat helemaal niet. Maar ik was uit het veld geslagen en wist niet wat te doen. Ik was zo moe dat ik ternauwernood nog op mijn benen kon staan en huilde me helemaal suf.

Met veel moeite organiseerde ik een gesprek met leden van de centrale kerkenraad. Een vriendin stond me bij. Tijdens dat gesprek werd het verzoek gehonoreerd. Maar de reden van opzeggen mocht niet in de kerkbode opgenomen worden.

Ik wilde er destijds niet aan, ik wilde zo graag mijn zegeningen tellen, positief blijven en sterk. En ik wilde blijven geloven in de goedheid van het instituut kerk. En de kerk is natuurlijk óók goed. Tot mijn verdriet moet ik concluderen dat er ook dit is: de predikant blijft in het ambt en de misbruikte vrouwen lijken 'gewoon mensen die kennelijk niet meer naar de kerk komen'.

Lisette

Er was eens een jonge vrouw. Ze was angstig en depressief, ze at niet en ze sliep niet en het ging niet goed met haar. Ze wist dat ze hulp nodig had en praatte erover met haar pastor. Die dacht dat hij haar wel zou kunnen helpen. De vrouw werd er blij van. Hij vond haar niet gek. Ze mocht hem altijd bellen, zei hij. Alleen al dat te weten, hielp haar de week door te komen tot haar volgende afspraak met hem.

Zo begon ze aan haar therapie bij hem.

Na een paar weken vertelde hij haar opeens dat hij van haar hield. Ze danste naar huis en voelde zich erg met hem verbonden.

Haar afspraken met hem begonnen een eigen leven te leiden. De weken draaiden om de dagen dat ze hem zag. De angsten die ze had, raakten overschaduwd door gedachten aan hem. Die cirkelden dag en nacht door haar hoofd. Weer sliep ze slecht, weer ging het niet goed met haar. Ze hield van haar man en nu was daar de pastor.

Ze piekerde heel wat af. Ze kon het met niemand delen, want ze dacht dat niemand het zou begrijpen. Bovendien wilde ze haar therapeut niet kwijt.

Toen ze de pastor vertelde dat ze zich ook tot hem aangetrokken voelde en zei dat ze niet wist wat ze daarmee moest, antwoordde hij dat het zo vaak gebeurde dat een pastoraante verliefd werd op haar pastor en dat het heel normaal was.

Ze was blij dat hij er geen probleem van maakte. En toen hij haar omarmde, raakte ze daarvan in de war, maar ze dacht ook: hij wil me gewoon helpen. Maar ergens wist ze ook dat er ook iets niet klopte.

Thuis deed ze haar best om de ogen van haar man te ontwijken. Mark was altijd haar beste vriend geweest, ze had altijd alles met hem kunnen bespreken, en nu had ze opeens geheimen voor hem. Ze dacht alleen nog maar aan de pastor. Ze kon vaak niet wachten tot haar volgende afspraak. Ze wist wel dat het niet echt therapie was wat ze wilde, ze wilde bij hem zijn. Ze voelde zich net een dwepend kind. Dat voelde niet goed, maar ze voelde het wel en ze kon het niet helpen. Ze werd steeds afhankelijker van hem. Ze werd boos op Mark en mopperde om alles.

De pastor legde aan het eind van elk bezoek altijd even zijn arm om haar schouders. Toen zei hij opeens dat het dan inderdaad wel heel vaak gebeurde in therapie dat je je aangetrokken voelde tot elkaar, maar dat het niet verstandig was en dat de Bijbel hem vertelde dat het niet moest en dat hij voorzichtig moest zijn.

Haar hart brak.

Ze wilde weg, maar ze kreeg het voor elkaar om rustig te zeggen dat hij gelijk had. Ze stond op en liep naar de deur. Hij stond ook op, strekte zijn armen naar haar uit en gebaarde haar naar hem toe te komen. Hij hield haar dicht tegen zich aan. Toen liet hij haar los, en zei dat ze maar beter kon gaan. Ze voelde zich vreselijk.

Ze wist wel dat het te ver ging allemaal, maar ze kon hem niet missen, ze had hem nodig. Ze belde hem op. De pastor maakte er geen probleem van, ze zouden er de volgende keer over praten. Hij hield van haar. Ze zei dat ze ook van hem hield. En voelde zich dichter met hem verbonden dan ooit. En diep van binnen, ergens in een plekje in haar hart dat heel ver weg leek te zitten, voelde ze ook haar liefde voor Mark.

Nu begon de pastor haar ook te kussen. Ze raakte hoe langer hoe meer in de war. Ze wist dat het gevaarlijk was en dat het niet goed was, maar het leek wel alsof hij haar gevangen had.

Ze kende de vrouw van de pastor goed, hun dochters waren vriendinnen en zij en haar man deden allerlei werk in de kerk. Dat zorgde allemaal voor nog veel meer verwarring en schuldgevoel. Alles liep door elkaar heen, lijnen vervaagden, grenzen werden onduidelijk. Ze verstopte haar gevoelens en gebruikte alles wat ze in zich had om ermee te kunnen omgaan en om niets te laten merken.

Ze wist nooit hoe de pastor haar zou ontvangen. Zijn stemming was onvoorspelbaar. Soms kuste hij haar hartstochtelijk, andere keren was hij koel en gereserveerd. Soms leek hij zelfvoldaan dat ze weer kwam omdat ze hem zo nodig had. Zijn onvoorspelbare gedrag droeg alleen maar meer bij aan haar neurose. Ze raakte volledig door hem geobsedeerd. Ze belde hem en ze schreef hem en ze reed langs de kerk. Ze had hem nodig, dat klopte zeker. Ze had hem voortdurend nodig.

Wanneer de pastor aardig tegen haar was, voelde ze zich goed. Wanneer hij anders deed dan anders voelde ze zich vreselijk onzeker en wist ze zeker dat hij haar vriend niet meer wilde zijn. De ene keer maakte hij de knoopjes van haar bloes open, de andere keer zei hij dat God wilde dat hij zich gedroeg. Ze wist nooit wat ze moest verwachten.

Toen ze zelf een keer het initiatief nam hem bij het afscheid te kussen, hield hij haar tegen en lachte hij haar uit. Ze voelde zich dom en verward, stuntelde met de deur en voelde zich met elke stap naar huis meer afgewezen en was buiten zichzelf van boosheid en pijn.

Ze wilde het zo graag tegen Mark vertellen ...

De pastor kreeg van het idee alleen al de zenuwen. Het zou alles overhoop gooien, hun vriendschap, hun families, de kerk, zei hij.

Ze wilde dat ze een vlinder was en weg kon vliegen. In plaats daarvan liep ze rond als een zombie en sliep ze 's nachts bijna niet meer. Hoe lang zou het doorgaan? Hoe lang kon het doorgaan?

Ze kon zo niet doorgaan. Maar ze kon ook niet weg. Ze had geen idee hoe ze zonder hem moest.

Weer zei ze dat ze erover dacht het aan haar man te vertellen.

'Niet doen', zei de pastor. 'Als je niet kunt slapen, stop dan met denken, Liset, en zeg tegen jezelf dat het goed is dat we het niemand vertellen, omdat het alles kapot zou maken. Vertrouw me maar.'

Hij liet haar zien hoe hij er zelf mee omging. Op een vel papier tekende hij een cirkel. 'Daarin stop ik onze vriendschap', zei hij. Hij schoof de tekening opzij. 'Zo doe ik dat. Wat thuis betreft en wat de kerk betreft, is dit er gewoon niet. Ze zouden het niet begrijpen, zie je.'

'Maar wat als iemand in de kerk je vraagt naar ons?', vroeg de vrouw. 'Wat zeg je dan?'

'Oh, dan zeg ik het niet waar is. Het zit in de cirkel. Apart.'

Het ging slechter en slechter met haar. Ze was bij de pastor gekomen omdat ze last had van dwanggedachten en dwangneuroses. Dat had ze zo toen niet kunnen omschrijven, maar ze zag wel dat ze nu hetzelfde had, maar dan met de pastor zelf als onderwerp.

Mark en zij gingen op vakantie. Ze logeerden in een prachtig hotel in een fantastische stad in een ander land. Ze aten in een restaurant, er was muziek, het was anders dan anders en het was fijn. Voor even raakte de pastor op de achtergrond. 's Avonds, veilig in Marks armen, in het zachte licht van hun kamer en zo ver weg van huis, vertelde ze hem dat ze over haar therapie moest praten. Mark luisterde.

Ze vertelde dat ze zich afhankelijk voelde van de pastor, en ook dat het meer was dan dat. Mark zei dat hij het begreep. Hij was niet boos. En de vrouw verbaasde zich erover dat ze zo veel over de pastor kon praten zonder alles te vertellen ...

Maar toen ze weer thuis waren, werd ze bang. Straks zou de pastor er weer zijn. De paniek sloeg in alle hevigheid toe.

Mark zag het en vroeg of ze wilde praten.

Ze wilde wel, maar ze wist niet hoe, zei ze. 'Ik kan het niet'.

'Waarom niet?' vroeg hij. 'Ik denk dat je het moet vertellen. Ik denk dat het tijd is dat je het hele verhaal vertelt.'

Hij begreep dat er meer was dan wat ze hem verteld had.

Maar ze was zo bang. Ze kon het niet.

Mark stelde voor dat hij vragen zou stellen en dat zij ze alleen maar hoefde te beantwoorden. Zo kon ze vertellen wat er gebeurd was.

Ze huilde. 'Het was mijn eigen schuld. Ik heb tegen hem gezegd dat ik verliefd op hem was', snikte ze.

'Je eigen schuld? Hij was je pastor, je therapeut. Je kwam niet voor niets bij hem. Je was kwetsbaar, je had hem nodig. Hij zou je helpen. Hij hoorde voor je te zorgen.' Mark, die zelf vertrouwenspersoon was, was woedend.

Hij heeft haar geholpen, ze zijn nog steeds samen, en gelukkig. Mark en Lisette.

Lisette, dat ben ik ...

De pastor, dat is Jonas. Ik heb Jonas verteld dat Mark alles wist. Mark heeft hem gesproken en hem met zijn gedrag geconfronteerd. Daarna hebben we hem nog één keer gesproken. Hij kwam zogenaamd zijn excuses aanbieden, maar toonde geen enkel berouw en was alleen bezorgd om zichzelf. Sindsdien hebben we hem nooit meer gesproken of gezien.

Ik vond een lieve therapeute. In haar vond ik het vertrouwen terug dat Jonas mij afgenomen had. Ze was een geweldige therapeute en hielp mij, met gesprekken en met medicijnen, van mijn al zo lang aanwezige obsessieve gedrag af.

Met de kerk blijven Mark en ik grote moeite houden. Nu nog, na al die jaren. Het wordt nooit meer zoals het was. We hebben grote moeite pastores te vertrouwen. We vertrouwen maar liever op God ...

Zusanne

Mijn verhaal gaat over misbruik door een pastor. Ik ben door mijn voormalige predikant emotioneel gechanteerd, gemanipuleerd, seksueel geïntimideerd en aangerand. Het complete machtsmisbruik heeft ongeveer een half jaar geduurd, maar ik ben niet het enige slachtoffer van deze man. Het gebeurde heeft zeer diep ingegrepen en ik heb er een trauma aan overgehouden.

In het begin was hij alleen onze pastor. Later werden wij ook vrienden, en nog later was er tevens sprake van een werkrelatie. Toen de werkrelatie begon, is ook het misbruik begonnen. Wij bleken goed met elkaar te kunnen opschieten en al gauw stortte de predikant bij mij zijn hart uit over zijn kapotte huwelijk, en deed hij zijn beklag over gemeenteleden die hem dwarszaten.

Dat was het begin van een bizarre relatie, die ik eerst niet als misbruik gezien heb.

Ik werd gebombardeerd met liefdesverklaringen in de vorm van telefoontjes en e-mailberichten. Ik wist niet wat me overkwam. Dit was niet eens normaal voor een verliefde jongeman aan zijn vriendin, laat staan voor een predikant op middelbare leeftijd aan zijn pastorante. Het aantal grensoverschrijdende uitspraken dat hij aan mij deed, is enorm.

Ik gaf wel om hem en had zielsmedelijden met hem, maar ik wist me geen raad met de love bombing – die overigens even snel weer ophield als hij begonnen was. Tweemaal heeft hij mij echt aangerand. Daarbij was er geen sprake van geweld, maar ik kon mij absoluut niet verweren. Hij vond dat ik te terughoudend was en ik mocht ‘overal aankomen’.

Het is geleidelijk begonnen en later overgegaan in ernstig gezagsmisbruik. Op het laatst was het zo dat hij mij volkomen in zijn macht had, al besepte ik dat niet. Hij was volledig de baas over mij en commandeerde mij ook in het werk. Ik deed alles voor hem. Ook zijn taalgebruik sloeg om in zeer grof en vulgair, wat buitengewoon intimiderend was.

Ik werd gedwongen om mijn mond te houden tegen mijn echtgenoot. Ik mocht de carrière van de predikant niet in gevaar brengen en ik mocht mijn man, van wie ik zielsveel hield en houd – en dat wist hij – niet beschadigen. Mijn man was ook zijn vriend, zei hij. Ook vond hij dat ik genoeg power had om me hier doorheen te slaan.

Dat ik toch ben gaan praten, kwam omdat zijn verhouding met één van de andere vrouwen aan het licht kwam. Het werd bekend bij de kerkenraad en vervolgens kwamen er nog meer zaken boven water. Zijn drank- en gokverslaving en zijn seksuele relaties met andere vrouwen bijvoorbeeld. Zijn schulden en het afpersen van geld van gemeenteleden. Ook bleek dat hij op grote schaal zijn ambt misbruikt had, onder andere door het doorvertellen van ambtsgeheimen en karaktermoord (*het bewust en grof schenden van iemands goede naam of persoonlijkheid*).

Ik voelde mij – onterecht – schuldig en werd door sommigen ook als schuldige gezien. In de kerkelijke gemeente werd enorm geroddeld en geoordeeld zonder dat men wist wat er aan de hand was geweest.

Ik ben gaan lezen en zoeken op internet. Ik las boeken over seksueel misbruik in pastorale relaties, over machtsmisbruik, manipulatie, emotionele chantage en psychopathie. Aan de checklist voor psychopaten voldoet de predikant volledig. Ik las over ‘grooming’ en over ‘overdracht en tegenoverdracht’. Wat mij meteen opviel was dat alles zo herkenbaar was. Pastores gebruiken in hun machtsmisbruik en seksueel misbruik van vrouwen blijkbaar altijd dezelfde bewoordingen. Ik kwam erachter dat ik zwaar misbruikt ben door een narcistische psychopaat, die tot op heden geen berouw heeft getoond.

Dat is de reden dat ik aangifte heb gedaan bij de politie. Mijn aangifte en mijn melding van andere delicten van de dader gingen naar de Officier van Justitie, evenals mijn brief met toelichting en dit ervaringsverhaal. Ik heb in die brief een gesprek met de Officier van Justitie aangevraagd.

Van SMPR, dat ervaring heeft met politiezaken, heb ik een deskundige vertrouwenspersoon toegewezen. In de wetgeving valt misbruik door een pastor onder misbruik door een hulpverlener. In een ongelijkwaardige afhankelijkheidsrelatie is een pastor altijd schuldig. Ik heb doorgevochten. Niet uit wraak, maar om genoegdoening voor mijzelf en uit barmhartigheid met de dader, die moet gaan inzien dat hij niet zomaar ergens anders weer nieuwe slachtoffers kan maken, hier een spoor van vernielingen achterlatende.

Mijn huwelijk heeft er gelukkig niet onder geleden. Daar heeft het misbruik namelijk niks mee te maken. Mijn man is niet boos geweest en we zijn erg gelukkig met elkaar. Ik heb inderdaad genoeg power, zoals de predikant zei, om me hier doorheen te slaan. Maar ik ben wel erg beschadigd door de dader en zijn omgeving. Er gaat geen dag voorbij of ik denk aan het misbruik en de gevolgen daarvan.

Charlotte

Als ik aan dit verhaal begin, is het precies tien jaar geleden dat de klachtenprocedure plaatsvond over het machtsmisbruik van Martinus, de predikant van de kerk waar ik al jaren kwam. Hij heeft een website waarop te lezen staat wat hij gestudeerd heeft: van christelijke mystiek tot gestalttherapie. Ik heb andere dingen met hem meegemaakt.

Het begon in een meditatiegroepje waaraan ik deelnam. Het groepje werd begeleid door Martinus. Ik was 26 jaar.

Omdat mijn ouders doof waren, vond Martinus dat ik daar eens over praten moest. Het was goed om emoties niet vast te houden, vond hij.

Ik was overdonderd door deze geïnteresseerde man. Ik kon dezelfde avond al komen praten over mijn emoties, die er zijn mochten van hem. Hij hield zijn handen voor zijn ogen om na te denken wanneer onze afspraak zou plaatsvinden. Om beter te kunnen nadenken, verstond ik daaruit.

Het was nog niet eerder in mij opgekomen om met iemand te praten over mijn jeugd. De uitnodiging van Martinus leek een geschenk uit de hemel.

Diezelfde avond stond ik voor een kast van een huis in het centrum van de stad. Dezelfde Martinus als 's middags in de meditatiegroep deed open. Dezelfde Martinus als op de zondagochtenden tijdens de kerkdiensten deed open. Ik liet niet merken dat ik schrok van zijn gezicht. Ik kon niet verklaren waarom ik schrok. Ik had wel vaker gevoelens waarvan ik niet precies kon zeggen waarom ik ze voelde. Ik was bang om deze gevoelens te zeggen. Gevoelens met een leeg 'waarom' konden wel eens ingevuld worden door anderen die wel een 'waarom' over mij hadden. Ik wist nooit wat dat 'waarom' dan zou zijn. Ik wilde mijn eigen 'waarom', of anders geen waarom.

Ik nam plaats in een oude stoel. Er stond geen bankstel, er waren alleen stoelen. Ook was er geen salontafel. Ik had ook geen salontafel in mijn huis. Ik had alleen wat bijzettafeltjes. Ik voelde rust in mijn huis.

Martinus ging zitten in de andere stoel, aan de andere kant van de huiskamer. Hij vouwde zijn handen op zijn buik. Hij keek mij indringend aan en bleef mij zo een paar minuten doodstil aankijken. Hij nam mij in zich op, van top tot teen. De stoel zat ineens ongemakkelijk. Ik verdween naar nergens.

Ik hoorde een diepe zucht van Martinus.

'Wat kom je hier doen?' vroeg hij.

'Ik ..., ik ...'

Ik hoorde de klok tikken. Het bleef stil.

'Doen.' Het woord klonk in mijn hoofd: '... doen, hier doen.' Het was alsof ik een buitenlandse taal hoorde en de woorden probeerde te vertalen in het Nederlands. Ik vroeg me af wat de woorden betekenden. Ik stelde nooit iemand zo'n vraag.

Kwam ik wat doen?, vroeg ik me af.

En al die tijd bleef Martinus stil in mijn stilte.

Ik dacht en dacht, maar er kwam geen woord in mij op.

'Praten', antwoordde ik eindelijk.

Of praten iets 'doen' was, wist ik niet.

'Praten', reageerde Martinus, op een toon alsof ik het meest bijzondere antwoord van zijn leven antwoordde.

'Ja. Praten', antwoordde ik.

'Waarover wil je praten?', vroeg Martinus op zachte toon. Het leek alsof ik hem mijn grootste geheim verklapt had en hij het nog stiekem voor mij een beetje veilig stelde.

'Nou, ik wil praten over de doofheid van mijn ouders', verklapte ik mijn zogenaamde geheim.

's Middags had Martinus mij nog spontaan uitgenodigd te komen praten en nu leek hij dit vergeten. Was het alsof ik mijzelf had opgedrongen.

Ik sprak wat oppervlakkig over mijn vader en moeder en mijzelf. Ik vertelde dat ik een broer had die vijf jaar ouder was. En ik vertelde dat ik nog een broer had die gestorven was tijdens zijn geboorte.

Godzijdank vroeg Martinus iets. Hij vroeg of mijn ouders al lang doof waren.

Mijn ouders waren sinds mijn jeugd doof. Wennen deed het niet, maar toch was het voor mij normaal geworden. Zo normaal dat ik niet wist wat ik Martinus erover zeggen moest. De tijd was voorbij. Ik moest erover nadenken wat ik verder wilde.

Een week later stond ik weer voor de deur van het gigantische huis. En weer deed daar dezelfde Martinus open als van de zondagochtendiensten en meditatiegroep. En weer was daar mijn schrik zonder 'waarom'.

Weer vouwde Martinus zijn handen voor zijn buik. Weer keek hij mij te lang aan. En weer vroeg hij: 'Wat kom je hier doen?'

Ik begon me met deze vraag te voelen alsof ik iets deed wat niet mocht. Ik vond het geen hartelijke vraag. Het was alsof ik op verboden gebied was gekomen, maar toch toestemming had gekregen te mogen komen. Te mogen komen in het huis van Martinus, waar hij woonde met zijn vrouw Tineke en zijn twee zoons. Het was alsof hij mij betrappt had. Wat deed ik niet goed?

Martinus trok alle aandacht met zijn 'Wat kom je hier doen?'

Weer kletste ik wat over mijn school, mijn ouders, mijn broer.

Martinus prees mij de hemel in om mijn goede gesprek. Omdat ik zo veel vertelde en dat eerder nog niet had gedaan.

Ook meende Martinus nog meer van mij te weten dan ik van mijzelf wist. Alles wist hij van mij, gaf hij mij te kennen. Ik stond paf van iemand met zo veel verstand van mij.

Deze keer kwam er nog een andere vraag.

'Wat trekt je zo in mij aan?'

Het kwam op dat moment nog niet in mij op dat het een afschuwelijk gevaarlijke vraag was. Ik deed mijn best om een goed antwoord te verzinnen op de vraag.

's Nachts kon ik niet meer slapen van deze vraag. Ik voelde een stuur, als van een auto. En hoe dat nu zat met dat stuur, ik wist het niet. Het stuur trok of zoiets. Het stuur trok naar Martinus, en wie er achter dat stuur zat, was mij niet duidelijk.

Martinus werd grilliger. Waarom ik hem niet vertrouwde, vroeg hij mij. Wat ik dan kwam doen, vroeg hij mij.

Ik raapte alle moed bijeen. Ik vertelde Martinus een probleem.

Ik was pas met Jan getrouwd. Na een paar weken kwam ik met een schok tot de ontdekking dat mijn ouders doof waren. Niet dat ik dat niet wist. Zij waren al sinds mijn jeugd doof. Jan was niet doof. Mijn gevoel kwam van diep. Jan hoorde mij. Als Jan in de keuken stond, hoorde hij wat ik zei als ik in de huiskamer zat. Hij zette de televisie heel zachtjes aan. Ik behandelde Jan alsof hij doof was. Ik was mijn leven lang gewend met twee dove mensen om te gaan. Ik bestudeerde Jan's gehoor. Ik kon er niet aan wennen dat hij hoorde. Bij iedere zin die ik tegen Jan zei, bleef ik maar vragen of hij mij gehoord had. Hij liet niet blijken of hij iets gehoord had. En toch hoorde hij mij. 'Wat zei ik dan?', vroeg ik hem bij iedere zin. Ik vertrouwde Jan's gehoor niet. Ik was gewend te checken of ik was overgekomen. En langzamerhand ging het stormen in mij. Ik kon niet omgaan of zomaar even leven met iemand die hoorde. Ik had er geen idee van wie ik dan moest zijn. Ik wilde doof worden. Of dat echt zo was, wist ik niet. Waarom ik dat wilde, wist ik ook niet. Ik droomde ervan doof te zijn. Ik droomde van mensen die nu eens speciaal voor mij duidelijk moesten praten. Ik droomde van mensen die eens zouden checken of ik het wel gehoord had. Ik begon de televisie heel hard aan te zetten. Dat deed mijn vader ook altijd. Ik begon niet te reageren als Jan mij iets zei.

Martinus had alles aangehoord. Zijn reactie zou mij levenslang bijblijven. Als ik bij Martinus ooit flikte dat ik net deed alsof ik hem niet hoorde, zei hij, zou hij mij alle hoeken van de kamer laten zien.

Ik had een aardige Martinus in mijn hoofd zitten. Een gevoelige man, die geïnteresseerd was in mij. Een man tot wie ik me sinds kort aangetrokken voelde. Verdwaasd ging ik naar huis. Alle hoeken van de kamer laten zien? Heel diep nam ik de woorden in mij op.

Het stuur wilde terug naar Martinus. Ik wist niet meer of het mijn stuur was, of ik nu achter het stuur zat of Martinus. Was het Martinus' stuur? Zat hij achter het stuur?

Zielsgelukkig was ik als Martinus soms eens aardig deed. Dan keek hij weer geïnteresseerd. Dan keek hij mij weer aan. Dan vertelde ik weer iets. Maar als ik dat deed, zakte hij ongeïnteresseerd onderuit. Als ik alle moed bijeengeraapt had hem te vertellen dit niet te doen, begon hij te vloeken. En als ik alle moed bijeengeraapt had om te vertellen dat ik dat weer niet leuk vond, keek hij me zeer geïnteresseerd aan.

'Ik ben ook maar een mens,' zei hij dan.

Het voelde alsof hij mij uitlegde dat hij ook maar een mens was. Alsof ik dat niet wist. Alsof ik tegen hem opkeek. En daardoor voelde ik me kleingemaakt.

Zo kwam het dat ik van hoog naar laag ging, als een jojo heen en weer geslingerd door een Martinus, die soms zo aardig was en soms ...

Martinus deed aardig, soms. Dan was hij blij mijn stem te horen. En ik was dan zo blij een aardig woord te krijgen dat de levensgevaarlijke vraag: 'Wat trekt je zo in mij aan?' zijn werk kon doen.

Nooit kon ik meer slapen. Het stuur wilde terug naar Martinus.

En ik? Ik moest en zou naar Martinus.

Met soms een foto van zijn vrouw Tineke onder mijn neus geschoven zat ik daar pogingen te doen over mijn jeugd te praten.

Langzamerhand begon Martinus niet meer te willen praten. Dan begreep hij wel dat ik niet zonder hem kon, maar ...

Hij praatte meer met mij dan goed voor hem was, zei hij me dan.

Wat was dat voor een mysterieuze opmerking, vroeg ik me dan af.

Ik kon nog wel komen praten, maar dat ging mij geld kosten. Vijftig gulden per uur. Martinus vond dat hij gestalttherapeut moest worden. Hij was dominee-af met mij. Ik had gestalttherapie nodig, zei hij mij.

Dikwijls vertrokken we naar de studeerkamer van Martinus. Na een aantal keer kwam er een bed te staan. Martinus wilde soms niet bij Tineke slapen, vertelde hij mij.

Ik dacht nog steeds na over de vraag van Martinus over 'wat mij zo in hem aantrok'. Hij vroeg er geregeld naar.

'Praten', zei ik hem altijd. 'Ik wil praten.'

Doodongelukkig werd ik van mijn gevoelens voor Martinus. Ik kon niet zonder hem, ik voelde me tot hem aangetrokken, ik was zielsgelukkig als hij aardig deed, doodongelukkig als

hij me afwees. Als ik niet meer komen kom. Als hij me stiekem liet weten dat ik te vaak kwam. En ik kwam een keer per twee weken een uur praten voor vijftig gulden per uur.

Het zou normaal zijn geweest als ik gewoon was weggebleven bij iemand die vloekte en sloeg als reactie op mijn vertrouwen. Bij iemand die me afwees en me dan weer de hemel in prees om mijn aparte gevoelige gevoelens. Maar mijn stuur ... mijn stuur zou en moest naar Martinus.

Het was om dat doodongelukkige andere gedrag dat ik eerder in mijzelf nog niet was tegengekomen dat ik probeerde wakker te worden over alles wat ik deed. Ik dacht en dacht over het stuur dat naar Martinus trok. God mocht weten wie erachter zat.

Met God leefde ik dag en nacht. Niet omdat Martinus mij zo inspireerde. Nee, omdat ik in zak en as zat om mijn gevoel om Martinus. Nooit kon ik hem vertellen wat ik hem vertellen wilde. De gesprekken gingen niet over geloven, God, mijn jeugd. Soms hield ik er monologen over, dan vertelde ik Martinus zeer dwangmatig jeugdervaringen.

Martinus sprak over zichzelf in relatie tot mij. Of over mij in relatie tot hem. Keek of ik niet te intiem werd. Zei het me ook toen ik hem vroeg naar de naam van zijn kind.

Ik was in verwachting van mijn eerste kind en dacht na over een naam. Ik vroeg Martinus hoe hij en Tineke op de naam van hun kind waren gekomen.

Het was een te intieme vraag, volgens Martinus.

Ik schrok ervan. Ik kwam alweer op verboden terrein.

En zo kwam het dat ik ook nog druk werd met een intimiteitgevoel voor Martinus. Ik voelde me al aangetrokken, ik kon al niet zonder Martinus, en nu had ik ook nog een intiem gevoel.

En Martinus deed niets. Martinus wees mij geregeld af, niet om mijn persoon, nee, gewoon omdat ik er was. Hij praatte te weinig met Tineke, zei hij dan. Hij moest zijn huwelijk redden.

Sinds ik op het verboden gebied van Martinus was, had ik beelden voor mijn neus. Niet dat ik wist hoe ik het er mee had, maar soms doemden ze de hele dag op. En vooral 's ochtends als ik wakker werd. En dat was heel vroeg in de ochtend. Dan zag ik een kind. Het kind was in het huis van Martinus. Het pakte de Bijbel van Martinus uit de boekenkast, uit de boekenkast met duizend boeken, en het scheurde alle bladzijden eruit. Het gooide de bladzijden op de grond. Het kind zweeg. Zei geen woord. Ook niet toen Martinus laaiend werd op het kind. Ik genoot van het kind, zonder te weten waarom. Het kind voelde goed.

Na een half jaar konden we geen therapeutische gesprekken meer hebben volgens Martinus. Ik wilde geen therapeutische gesprekken meer na zes maanden. Ik wist het zeker. Ik wilde gewone, doodgewone gesprekken. In geen pastoraal gesprek had ik kunnen vertellen wat ik vertellen wilde. En ook in geen therapeutisch gesprek. Eigenlijk was ik met Martinus in een soort relatietherapie waarvan hij de therapeut was.

Ik wilde Martinus niet kwijt. Ik voelde me doodongelukkig worden bij het idee dat hij zinvolle gesprekken voerde met mensen van de kerkenraad. Vaak had hij het over zijn vrienden. Vrienden waren heel belangrijk voor Martinus. Ik voelde me weggedaan toen Martinus me dit zei. Weggestuurd.

Twee weken later zaten we samen in een restaurant bij hem om de hoek. Ik voelde me steeds een stukje meer doodgaan. Zonder 'waarom' was ik.

Ik zat met Martinus in een restaurant, was net bevallen van mijn eerste kind. Jan paste op haar. Martinus paste op mij. Ik mocht niet te intiem worden van hem.

Ik deed een uiterste poging niet te intiem te zijn, en was daardoor gefocust op mijn intimiteitgevoel.

Er kwamen nog meer afspraken, bij mij thuis, of anders in het restaurant. Het kind in mij, het kind dat de Bijbel van Martinus aan flarden had gescheurd en zweeg, was er ook altijd bij, in mijn hoofd. Als ik Martinus aankeek, zag ik het kind vanuit mijn ooghoeken, als in de zijspiegel van een auto.

Martinus genoot van de aandacht die hij in de kerk kreeg. Van het op een voetstuk gezet worden. Dan hoefde hij geen moeite te doen om aardig gevonden te worden. Hij vertelde het alsof het de normaalste zaak van de wereld was.

Ik was de hele kerk met afgod Martinus een nachtmerrie gaan vinden. Soms probeerde ik met hem te ruziën. Geen Martinus die wist waar de ruzie over ging. Hij wist niet wat er toch mis met hem was.

Ik werd erg wakker door Tinie, een andere vrouw die bij Martinus op gestalttherapie zat. Ik leerde Tinie kennen via Martinus. Contact tussen ons beiden was leuk voor ons, vond hij. Tenslotte waren we beiden eenzaam in de kerk, vond hij.

Tinie vertelde mij bij de eerste ontmoeting haar grote geheim: zij ging met Martinus trouwen. Ademloos hoorde ik Tinie aan. Hoe ze eerst pastorale gesprekken had gevoerd, toen gestalttherapiegesprekken, en daarna in een restaurant van Martinus een huwelijksaanzoek had gekregen.

De volgende dag belde ik Martinus om eens te checken hoe het nu zat. Martinus loste het raadsel in een keer op: Tinie was gestoord.

In mijn hoofd ging een stil alarm af.

De dag kwam waarop ik Martinus vertelde dat ik me al een tijdje niet zo lekker voelde in mijn auto. Maar ook in de auto was ik al zonder 'waarom'.

'Dat kan ik me bij jou wel voorstellen', reageerde Martinus meteen.

Ik reageerde niet.

'En jij Martinus, jij voelt je zeker wel lekker in je auto?' reageerde ik na nog geen tel stilte.

Ja, Martinus voelde zich wel lekker in zijn auto.

'Dat komt zeker omdat je een stuur hebt', zei ik meteen en was zonder 'waarom'.

Ja, dat kwam omdat Martinus een stuur had, zei hij, zeer geïnteresseerd in zichzelf. Met een stuur kon Martinus altijd zijn zin krijgen, dat had hij als kind ook altijd al gewild en toen kon dat niet krijgen. Hij was vroeger, zo rond een jaar of achttien, een heel gemeen kind geweest. Maar nu had hij een stuur.

Dag en nacht was ik druk met Martinus in mijn hoofd. Ik sliep niet meer, of nauwelijks. Zeer vroeg in de ochtend werd ik altijd wakker. Het was donker in mij.

Op een vrijdag kort na het 'stuurgesprek' reed ik in de auto. In de auto waarin ik me niet goed voelde. In de auto die Martinus zich wel voorstellen kon, en waarin hij een stuur had waarmee hij zijn zin krijgen kon. Ik was op weg naar huis. Om mij heen waren bomen, bomen en nog eens bomen. Heel even werd het stil in mij. Heel even keek ik verdwaasd om mij heen, op de weg met bomen, bomen en nog eens bomen. Het was mijn weg niet. Het was de verkeerde

weg. Deze weg leidde niet naar mijn huis. Ik wist niet hoe ik op deze weg gekomen was. Ik moest keren. Ik reed een zijstraatje in. En weer keek ik. Ik zag een huisje. Erger dan met een focusblik staarde ik naar het huisje en naar de rest van de omgeving. Ik was aan de ingang van het legerkamp. Ik voelde me alsof ik aan het staren was naar een pistool dat op mij gericht was. Ik voelde een doodsangst opkomen.

De auto heb ik thuis gekregen. Met mij er ook nog ergens bij.

Het werd weekend. Ik kreeg last van mijn hart van 'iets met auto's'. Mijn auto voelde als een schot van een pistool. Ik kreeg een bonk hart van mijn auto. De hele week had ik last van een hart dat tekeer ging alsof het de hele wereld bij elkaar aan het schreeuwen was. En toch bleef ik stil van mijn auto. Ik wist niet van 'waarom' en ik voelde me een gek. Ik wist niet hoe ik de wereld uitleggen moest dat je hier dood kon gaan van auto's, andere wegen, keren, legerkampen, Martinus en een stuur. Het was niet dat ik het letterlijk deed, maar in mijn hoofd staarde ik onophoudelijk mijn auto aan. In het donker staarde ik de auto aan. Ik zag vaag het kind, hetzelfde kind dat de Bijbel van Martinus aan flarden had gescheurd. Het kind tastte met zijn handen de auto af. Het was te donker om iets te kunnen zien. Ik vergat dagenlang alles door mijn autohoofd, maar als ik geluk had, lukte het mij om de boodschappen in Albert Heijn nog te vinden. Mijn autohoofd was diep gesloten voor al wat er om mij heen was.

Ik vergat ook Martinus door mijn autohoofd. Mijn gesloten hoofd kwam hij niet meer in. En dat kwam goed uit.

Twee weken later, nadat we gemediteerd hadden, zat ik samen met Martinus in de predikantenkamer. Ik zat daar met mijn enorme focusblik op de auto.

De predikantenkamer was de ruimte waarin mijn vader samen met mijn baby had gewacht op haar doop.

Niet dat het gesprek daarover ging. Nee, Martinus begon over zichzelf. Over het onderwerp 'ik weet wel dat je niet zonder me kan' sprak hij. Eens in de twee weken een gesprek was te veel, want Tineke had er last van. Had last van mijn diepere gevoelens die ik voor Martinus had.

Heel even voelde ik mijn autohoofd. Heel even voelde ik mijn hart. Ik barstte uit mijn auto, op dezelfde wijze als je uit je vel kan barsten. Ik begon Martinus toe te schreeuwen. Het ging over reclame. Over afwasmiddelen die werden aangeprezen, over: 'Dit afwasmiddel zocht u altijd al.' Geen afwasmiddel vroeg zich af of het ook zo was, en zolang het afwasmiddel nu maar iemand had die het geloofde, ging de reclame goed. Mijn schreeuw ging over Martinus, die zichzelf aanpreef als het beste afwasmiddel aller tijden. Ik stopte mijn ruzie niet meer.

Ik heb hem met de koffie laten zitten, daar in de predikantenkamer. Ik vertrok. Ik vertrok met mijn geestelijke auto. Martinus liet ik niet in mijn geestelijke auto. Martinus was een passagier van mijn auto geweest, die telkens ingestapt was. Onophoudelijk had hij de weg gedirigeerd. Niet door te vertellen hoe ik rijden moest, maar door te vertellen hoe ik scheen te rijden. Op wegen met huizen om mij heen wist hij dat ik bommen zag. En nog erger, hij wist dat ik de weg van verliefdheid met hem aan het rijden was. Ik reed de weg van zijn grootheidswaanbeelden, in alle werkelijkheid, tot ik mijn weg niet meer zag. Hij verzon mijn weg met zijn grootheidswaanzin.

Ik had de kar getrokken. Martinus was de bestuurder en ik zijn stuur dat ging zoals hij mij overtuigde. Ik ging links als Martinus wist dat ik links wilde, en ik ging rechts als Martinus wist dat ik rechts wilde. Geen Martinus die ooit vroeg hoe ik wilde gaan. Of ik me wel tot hem aangetrokken voelde. Of ik wel of niet zonder hem kon. Martinus' tactiek was altijd dat hij het over mij scheen te weten.

Ik trok de kar. Ik was het stuur. Het stuur dat Martinus heel stiekempjes bestuurde via manipulatie en suggestie op relatiegebied. Hij had mij afhankelijk en verslaafd gekregen als aan een sigaret die onophoudelijk beweerde dat ik niet zonder sigaret kon.

Maar ik trok de kar. Ik was het stuur. Ik liet Martinus zitten, met zijn koffie, daar in de predikantenkamer. Ik vertrok met mijn gesloten autohoofd. Ik liet Martinus niet meer instappen. De kopjes kon hij wat mij betreft ook zelf afwassen. Ik smeed de deur van de kerk achter me dicht.

Ik had de overlevingskracht van mijn auto nodig om Martinus verder te overleven. Hij had mij in mijn vertrouwen beschaamd, van zijn macht misbruik gemaakt, mijn vertrouwen in verliefdheid vertaald en gemanipuleerd, met als enig doel zijn eigen ego te strelen in zijn eigen waanwereldje.

Van de pijn beschaamd te worden in vertrouwen ging ik psychisch dood.

Na een jaar diende ik een klacht in tegen Martinus. Ik werd in het gelijk gesteld en won de procedure.

Het duurde lang voordat ik daar blij mee was.

Ik zal me tot in eeuwigheid blijven afvragen hoe het nu zit met mijn verkeerde weg. De andere weg die ik ineens reed, de weg die naar mijn huis niet leidde. God mocht weten wie er achter het stuur zat. De weg waarop ik zomaar ineens reed, zo zonder 'waarom'. Een zijstraatje inreed om te keren.

Ik weet zeker dat het goed is dat 'God mocht weten wie er achter dat stuur zat' nu 'ik' ging heten. Ik. Charlotte.

Johanna

In het verpleeghuis waar mijn moeder was opgenomen, leerde ik een ontzettend aardige pastor kennen. De geruchten gingen dat hij gescheiden was. Hij nam de tijd om me in te palmen en ik liet het gebeuren en werd helemaal verliefd.

Na vier maanden besloten we dat we zouden gaan trouwen.

Ik werd gewaarschuwd door zijn beide vroegere partners. Zij vertelden mij over zijn buitenechtelijke relaties. Ik wilde hier niets van horen. Een man die zo van zijn medemensen hield? Hoe durfden ze! Ze waren gewoon jaloers.

Op kerstavond werden we 's nachts uit bed gebeld door een vrouw die hij in diezelfde periode begeleidde. Ze was helemaal van streek, hij zou de kerstdagen toch bij haar doorbrengen? Ik was helemaal verwonderd, en ook heel begripvol naar hem toe. Natuurlijk, de vrouw had geestelijke problemen. Nee hoor, ik begreep het helemaal, natuurlijk had ze het verzonnen, net zoals hij zei.

Het jaar daarop zijn we getrouwd.

Ik kwam er al snel achter dat hij allerlei vunzige websites bezocht en met verschillende dames chat-gesprekken voerde. Maar hij vertelde me dat het zijn zoon was die dat deed wanneer die in de weekeinden zijn computer gebruikte. Ik geloofde hem.

In het derde jaar van ons huwelijk begeleidde hij een vrouw van wie de partner was overleden. Al snel kwam ik er achter dat hij stiekeme afspraakjes met haar maakte. Toen was mijn vertrouwen in hem weg, totaal weg.

Ons huwelijk heeft nog acht maanden geduurd. Hij had toen alweer een andere vriendin. Of hij ook haar via zijn werk had ontmoet, interesseerde me niet meer. Ik ben weggegaan.

Hij heeft inmiddels een preekverbod gekregen voor de kerken, maar hij werkt nog steeds in verpleeghuizen en ziekenhuizen en ik weet zeker dat hij nog menigmaal zal proberen weerloze en kwetsbare vrouwen te misbruiken.
